

2024-01

þÿ ± ½ ´ · ¼ ¯ ± 0 ± 1 ¨ · ¼ Ì Ã ¹ ± ¨ ¹ ¿ ¯ 0 · Ã · -  
þÿ œ µ Ä ± À ± ½ ´ · ¼ ¹ 0 ® ¤ ¿ À ¹ 0 ® ‘ Å Ä ¿ ´

þÿ š ¿ Å 0 ¿ Å ¶ ¯ 0 · , · ¯ ½ ±

þÿ œ µ Ä ± À Ä Å Ç ¹ ± 0 Ì Á Ì³ Á ± ¼ ¼ ± ¨ · ¼ Ì Ã ¹ ± ¨ ¹ ¿ ¯ 0 · Ã · , £ Ç ¿ » ® Ý ¹ 0 ¿ ½ ¿ ¼ ¹ 0 Î ½ · À ¹ Ã Ä · ¼  
þÿ ¨ ¹ ¿ ¯ 0 · Ã · Å , ± ½ µ À ¹ Ã Ä ® ¼ ¹ ¿ · µ ¬ À ¿ » ¹ Å ¬ Æ ¿

---

<http://hdl.handle.net/11728/12659>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository



**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ  
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΠΜΣ «ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ -ΓΕΝΙΚΗ  
ΔΙΟΙΚΗΣΗ»**

**ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-  
Η ΜΕΤΑΠΑΝΔΗΜΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ**

**ΚΟΥΚΟΥΖΙΚΗ ΝΙΝΑ**

**ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024**



**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ  
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**

**ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

**ΠΜΣ «ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ –  
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ»**

**ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-  
Η ΜΕΤΑΠΑΝΔΗΜΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ**

*Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ  
αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Δημόσια  
Διοίκηση- Γενική Διοίκηση στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις*

**ΚΟΥΚΟΥΖΙΚΗ ΝΙΝΑ**

**ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024**



## **Πνευματικά δικαιώματα**

Copyright ©Νίνα Κουκουζίκη, 2024

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

## **ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ**

Η Κουκουζίκη Νίνα, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-Η ΜΕΤΑΠΑΝΔΗΜΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

**Η Δηλούσα**

**Κουκουζίκη Νίνα**



# Πίνακας Περιεχομένων

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πίνακας Περιεχομένων .....	4
Κατάλογος Γραφικών Παραστάσεων/Εικόνων/Διαγραμμάτων .....	6
Κατάλογος Πινάκων .....	8
Περίληψη .....	12
Abstract.....	13
Γλωσσάριο/Βραχυγραφίες .....	14
Εισαγωγή .....	16
Κεφάλαιο 1 Θεωρητική Θεμελίωση/Βιβλιογραφική Ανασκόπηση .....	18
1.1 Δομή της Διπλωματικής.....	18
1.2 Πανδημίες-Ιστορική αναδρομή.....	18
1.3 Πανδημία Covid-19.....	25
1.3.1 Πανδημία και Δημόσια Υγεία.....	26
1.3.2 Πανδημία και Οικονομία .....	29
1.4 Πανδημία και Δημόσια Διοίκηση .....	36
1.4.1 Πανδημία και Νομοπαρασκευαστική Διαδικασία .....	37
1.4.2 Πανδημία και Ψηφιακός Μετασχηματισμός .....	38
1.5 Πανδημία και Τοπική Αυτοδιοίκηση .....	40
Κεφάλαιο 2 Μεθοδολογία Έρευνας.....	41
2.1 Διαδικασία έρευνας.....	41
2.2 Σκοπός της έρευνας – ερευνητικά ερωτήματα.....	41
2.3 Αναγκαιότητα και σπουδαιότητα της έρευνας.....	42
2.4 Είδος έρευνας.....	43
2.5 Εργαλεία της έρευνας.....	43
2.6 Δειγματοληψία .....	45
2.7 Τρόπος διανομής του ερωτηματολογίου .....	45
2.8 Ηθικοί περιορισμοί.....	46
Κεφάλαιο 3 Παρουσίαση δεδομένων/Αποτελέσματα.....	47
3.1 Αποτελέσματα έρευνας .....	47
3.2 Περιορισμοί της έρευνας/Προτάσεις για μελλοντική έρευνα .....	79
Κεφάλαιο 4 Σχολιασμός Αποτελεσμάτων .....	80

Κεφάλαιο 5	Συμπεράσματα/Προτάσεις/Επίλογος .....	83
5.1	Συμπεράσματα .....	83
5.2	Προτάσεις/Επίλογος.....	85
Βιβλιογραφία	.....	88
Ξενόγλωσση.....	.....	88
Ελληνόγλωσση.....	.....	93
Νομοθεσία.....	.....	101
Παραρτήματα.....	.....	102
Παράρτημα Α- Ερωτηματολόγιο .....	.....	102

## Κατάλογος Γραφικών Παραστάσεων/Εικόνων/Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1-Ιστορικές Πανδημίες-Θνησιμότητα.....	24
Διάγραμμα 2-ΕHCI 2018-Συγκεντρωτικά Αποτελέσματα .....	27
Διάγραμμα 3-Χρηματοδότηση Δαπανών Υγείας (% ΑΕΠ) .....	28
Διάγραμμα 4-Ελλάδα-Δημοσιονομικά στοιχεία περιόδου 2019-2022 .....	34
Διάγραμμα 5-Διεθνής Έκθεση Χρέους 2023 .....	35
Διάγραμμα 6-Παγκόσμιες οικονομικές προοπτικές .....	35
Διάγραμμα 7-Η Νομοθέτηση στην Ελλάδα 2019-2023 .....	37
Διάγραμμα 8-Δείκτης DESI 2022 .....	39
Διάγραμμα 9-Ε1-Αναγκαιότητα προληπτικών/περιοριστικών μέτρων .....	48
Διάγραμμα 10-Ε1_1-Αναστολή λειτουργίας .....	50
Διάγραμμα 11-Ε1_2-Απαγόρευση/περιορισμός μετακινήσεων .....	51
Διάγραμμα 12-Ε1_3-Επιβολή Καραντίνας.....	51
Διάγραμμα 13-Ε1_4-Μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης .....	51
Διάγραμμα 14-Ε1_5-Απολυμάνσεις δημοσίων κτιρίων .....	52
Διάγραμμα 15-Ε1_6-Υποχρέωση επίδειξης πιστοποιητικού.....	52
Διάγραμμα 16-Ε1_7-Χρήση μέτρων ατομικής προστασίας .....	52
Διάγραμμα 17-Ε1_8-Μέτρηση θερμοκρασίας .....	53
Διάγραμμα 18-Ε2-Αποτελεσματικότητα προληπτικών μέτρων .....	53
Διάγραμμα 19-Ε2_1-Αναστολή λειτουργίας .....	56
Διάγραμμα 20-Ε2_2-Απαγόρευση/περιορισμός μετακινήσεων .....	56
Διάγραμμα 21-Ε2_3-Επιβολή καραντίνας.....	56
Διάγραμμα 22-Ε2_4-Μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης .....	57
Διάγραμμα 23-Ε2_5-Απολυμάνσεις δημοσίων κτιρίων .....	57
Διάγραμμα 24-Ε2_6-Υποχρέωση επίδειξης πιστοποιητικού.....	57
Διάγραμμα 25-Ε2_7-Χρήση μέτρων ατομικής προστασίας.....	58
Διάγραμμα 26-Ε2_8-Μέτρηση θερμοκρασίας .....	58
Διάγραμμα 27-Ε3_Εισαγωγή νέων τρόπων εξυπηρέτησης.....	59
Διάγραμμα 28-Ε3_1-Τηλεφωνική/τηλεματική εξυπηρέτηση.....	60
Διάγραμμα 29-Ε3_2-Ψηφιοποίηση υπηρεσιών .....	60
Διάγραμμα 30-Ε3_3-Ηλεκτρονικές πλατφόρμες & διαδικτυακές υπηρεσίες .....	61
Διάγραμμα 31-Ε4_Νέες διοικητικές διαδικασίες .....	61
Διάγραμμα 32-Ε4_1-Απλοποίηση διαδικασιών .....	63
Διάγραμμα 33-Ε4_2-Ψηφιοποίηση διαδικασιών.....	63
Διάγραμμα 34-Ε4_3-Συστήματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.....	63
Διάγραμμα 35-Ε4_4-Νέα εργαλεία πληροφορικής .....	64
Διάγραμμα 36-Ε4_5-Διαλειτουργικότητα συστημάτων .....	64
Διάγραμμα 37-Ε5-Εφαρμογή Μέτρων-Ευέλικτες εργασιακές συνθήκες.....	65
Διάγραμμα 38-Ε5_1-Απομακρυσμένη εργασία/τηλεργασία .....	67
Διάγραμμα 39-Ε5_2-Εκ περιτροπής εργασία .....	67
Διάγραμμα 40-Ε5_3-Κλιμακούμενες ώρες προσέλευσης .....	67
Διάγραμμα 41-Ε5_4-Χορήγηση αδειών ειδικού σκοπού .....	68
Διάγραμμα 42-Ε5_5-Περιορισμός δραστηριοτήτων με χαμηλή δραστηριότητα .....	68
Διάγραμμα 43-Ε5_6-Προσωρινή μετάθεση-ανάθεση διαφορετικών καθηκόντων .....	68
Διάγραμμα 44-Ε5_7-Διαδικτυακές συναντήσεις/συνεδριάσεις .....	69
Διάγραμμα 45-Ε6-Παροχή νέων ψηφιακών εργαλείων .....	69
Διάγραμμα 46-Ε6_1-Απομακρυσμένες συνδέσεις .....	71
Διάγραμμα 47-Ε6_2-Ψηφιακές υπογραφές .....	71
Διάγραμμα 48-Ε6_3-Κωδικοί δημόσιας διοίκησης.....	71

Διάγραμμα 49-E6_4-Ψηφιακή εκπαίδευση .....	72
Διάγραμμα 50-E7_Η ανταπόκριση των Ο.Τ.Α. έναντι της πανδημίας COVID-19 ....	72
Διάγραμμα 51-E8_Μόνιμες αλλαγές εργασιακών συνθηκών .....	73
Διάγραμμα 52-E9-Απλοποίηση διοικητικών διαδικασιών .....	73
Διάγραμμα 53-E10-Επιτάχυνση Ψηφιακού μετασχηματισμού .....	74
Διάγραμμα 54-E11-Ταχύτητα εξυπηρέτησης αιτημάτων δημοτών.....	74
Διάγραμμα 55-E12_Ποιοτική βελτίωση υπηρεσιών .....	75
Διάγραμμα 56-E13_Μείωση προσέλευσης στις υπηρεσίες.....	75
Διάγραμμα 57-E14_Αλλαγή σχέσεων Δήμου-πολίτη .....	76
Διάγραμμα 58-E15_Ανθεκτικότητα Ο.Τ.Α. ....	76
Διάγραμμα 59-E16_Φύλο .....	77
Διάγραμμα 60-E17_Ηλικία.....	77
Διάγραμμα 61-E18_Κατηγορία θέσης.....	78
Διάγραμμα 62-E19_Επίπεδο σπουδών .....	78
Διάγραμμα 63-E20_Έτη προϋπηρεσίας.....	79

## Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1-Πανδημίες-Ιστορική Αναδρομή.....	22
Πίνακας 2-Εμβόλιο-Έτος ανάπτυξης.....	24
Πίνακας 3-Οικονομικές επιπτώσεις Πανδημιών .....	29
Πίνακας 4-E1-Αναγκαιότητα προληπτικών/περιοριστικών μέτρων .....	48
Πίνακας 5-E2-Αποτελεσματικότητα προληπτικών/περιοριστικών μέτρων .....	53
Πίνακας 6-E3-Εισαγωγή νέων τρόπων εξυπηρέτησης .....	59
Πίνακας 7-E4-Νέες διοικητικές διαδικασίες .....	61
Πίνακας 8-E5-Εφαρμογή μέτρων-Ευέλικτες εργασιακές συνθήκες .....	65
Πίνακας 9-E6-Παροχή νέων ψηφιακών εργαλείων .....	69

**Όνοματεπώνυμο Φοιτητή/Φοιτήτριας:** Νίνα Κουκουζίκη

**Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής:**

Πανδημία και Δημόσια Διοίκηση-Η Μεταπανδημική Τοπική Αυτοδιοίκηση

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις 09 Φεβρουαρίου 2024 από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

**Εξεταστική Επιτροπή:**

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος) δρ. ΨΥΧΑΛΗΣ Μάριος,  
Λέκτορας Δημοσίων Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: δρ. ΜΕΡΑΜΒΕΛΙΩΤΑΚΗΣ Γεώργιος

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: δρ. ΜΑΝΙΟΥΔΗΣ Εμμανουήλ

## **Ευχαριστίες**

Ευχαριστώ τον επιβλέποντα καθηγητή, κόν Μάριο Ψυχάλη, για την καθοδήγησή του στην εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

**Αφιέρωση**

Στην οικογένειά μου

## Περίληψη

Η πανδημία Covid-19, αντιμετωπιζόμενη ως κατάσταση πρωτόγνωρη και ακραία, επέβαλε να ληφθούν άμεσα, εξίσου πρωτοφανή μέτρα από τη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση, που κλήθηκαν να προσαρμοστούν, ώστε να συνεχίσουν την αδιάλειπτη λειτουργία τους και να καλύψουν βασικές πρωτογενείς ανάγκες του κοινωνικού συνόλου. Αρχική και αμήχανη αντίδραση της απροετοίμαστης κρατικής μηχανής υπήρξε η επιβολή ανελαστικών μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης, η αναστολή και ο περιορισμός οικονομικών δραστηριοτήτων και η περιστολή ανθρώπινων δικαιωμάτων. Η άμεση κινητοποίηση της παγκόσμιας κοινότητας συνέδραμε στην ανάσχεση της υγειονομικής κρίσης, ενώ η έγκαιρη ανάληψη πρωτοβουλιών σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο και η διάθεση των απαραίτητων οικονομικών πόρων, ενθάρρυνε την επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση και την επαναφορά της εύρυθμης λειτουργίας τους. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19 στην Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ακολουθώντας μεικτή μεθοδολογία, θεωρητική έρευνα μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης και ποσοτική έρευνα με δομημένο ερωτηματολόγιο. Κύρια ερευνητικά ερωτήματα που απαντώνται είναι ο βαθμός ανταπόκρισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις προκλήσεις της πανδημίας Covid-19 και η ανθεκτικότητα που ανέπτυξε απέναντι σε μελλοντικές κρίσεις. Έχοντας ως κύριο όχημα τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την απλούστευση των διαδικασιών, η τοπική αυτοδιοίκηση ανταποκρίθηκε σε ικανοποιητικό βαθμό στις επιπτώσεις της πανδημικής κρίσης και έγινε πιο ανθεκτική. Καθώς η ιστορική αναδρομή των πανδημιών καταδεικνύει την επαναληψιμότητα και την προβλεψιμότητα του φαινομένου, στην μεταπανδημική τοπική αυτοδιοίκηση κύρια πρόκληση παραμένει η συνέχιση της μεταρρυθμιστικής πορείας και η ενδυνάμωσή της με επαρκείς και προσήκοντες πόρους, ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη στις προκλήσεις των καιρών και ανθεκτικότερη σε μελλοντικούς κινδύνους.

**Λέξεις κλειδιά:** πανδημία, COVID-19, υγειονομική κρίση, Δημόσια Διοίκηση, μεταπανδημική, Τοπική Αυτοδιοίκηση, ανθεκτικότητα και αποτελεσματικότητα

## **Abstract**

The Covid-19 pandemic, treated as an unprecedented and extreme situation, demanded that immediate, equally unprecedented measures should be taken by public administration and local government, which were asked to adapt, so as to continue their uninterrupted operation and cover essential primary needs of society. The initial and awkward reaction of the unprepared state administration was the imposition of rigid social distancing measures, the suspension and limitation of economic activities and the curtailment of human rights. The immediate mobilization of the global community contributed to halting the health crisis, while the timely taking of initiatives at European and national level and the provision of the necessary financial resources encouraged the acceleration of reforms in public administration and local government and the restoration of their orderly functioning. The purpose of this paper is to investigate the effects of the Covid-19 pandemic on Public Administration and Local Government, following a mixed methodology, theoretical research through a literature review and quantitative research with a structured questionnaire. Main research questions answered are the degree of response of the Local Government to the challenges of the Covid-19 pandemic and the resilience it developed against future crises. With digital transformation and process simplification as the main vehicle, local government has responded satisfactorily to the effects of the pandemic crisis and has become more resilient. As the historical review of pandemics demonstrates the repeatability and predictability of the phenomenon, in the post-pandemic local government the main challenge remains the continuation of the reform process and its strengthening with sufficient and appropriate resources, so as to become more effective in the challenges of the times and more resilient to future risks.

**Keywords:** Pandemic, Covid-19, health crisis, Public Administration, post-pandemic, Local Government, resilience and efficiency